

Qeseo Pêrabeste

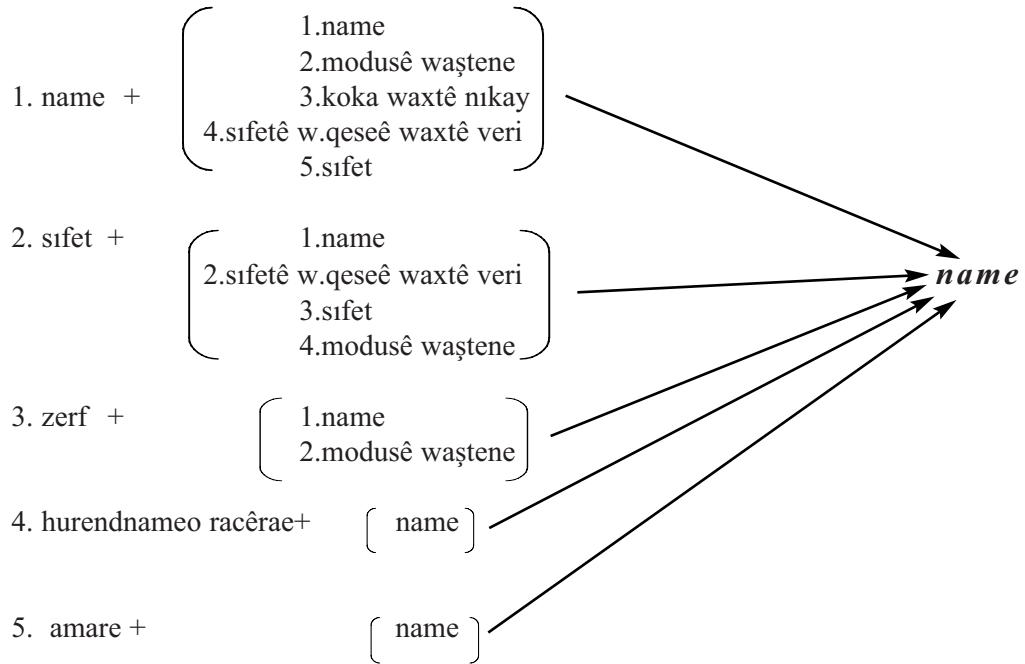
(*Alm.* zusammengesetztes Wort; *Tr.* bileşik sözcük)

Hesenê Reqasa

Ebe senê u çend qedya, dı qesa ra, jü qeseo de bino xoser peyda beno u be na rae jü qeseo perabesti netica de maneno?, nêtê nê nustey cewabê na perse daena. İta ez qesanê pêrabestiya ra teyna nama¹ u sîfeta sera vînden.

Se ke cêr de be şema ki amo daene, qeseo verên ca ca ya name, sîfet, zerf, hurendnameo racêrae, ya ki namê amorio. Düştê nêde, qeseo dîdine ya name, koka waxtqesiya modusê waştene, koka waxtqesiya waxtê nıkay, sîfetê waxtqesiyê waxtê veri, ya ki sîfeto.

1. Netica qeseê pêrabesti: *name*

1.1.1. name + name → name

xal ‘Onkel(mütterlicher seits)’; dayı’ + cêniye ‘Frau; kadın’ → xalcêni(ye) ‘Frau des Onkels; yenge, dayımın eşi’

bıra ‘Bruder; kardeş’ + çêna ‘Tochter; kız çocuğu’ → biraçêna ‘Nichte; (kız) yeğen’

her/har ‘Esel; eşek’ + goş/guş ‘Ohr; kulak’ → harguş² ‘Hase; tavşan’

dest ‘Hand; el’ + bira ‘Bruder; kardeş’ → destbira ‘Blutsbruder; kankardeş’

çê/kê ‘Haus; ev’ + ber³ ‘Tür; kapı’ → çêber ‘Haustür; kapı’

qene ‘Hintern; kıç’ + aste ‘Knochen; kemik’ → qenaste ‘Steißbein; kuyruk kemiği’

dele ‘Hündin; dişi köpek’ + verg ‘Wolf; kurt’ → deleverge ‘Wölfin; dişi kurt’

çım ‘Auge; göz’+ siaiye ‘Schwarzheit; siyahlık’ → çımsiaiye/çimesiaiye ‘Neid, Nichtwohlwollen; istememezlik, çekemezlik’

pırnıke ‘Nase; burun’ + qulinge ‘Kranich; turna’ → pırnıquling ‘Hakennase; gagaburun’

rü ‘Gesicht; yüz, çehre’ + huyaiş ‘Lachen; gülüş’ → rühuyaiş ‘Liebenswürdigkeit, Freundlichkeit; güleryüz’

pare ‘Anteil; pay’ + **bira** ‘Bruder; (erkek) kardeş’ → **parebira/barebira** ‘Partner; ortak’
lew ‘Lippe; dudak’ + **her** ‘Esel; eşek’ → **lewher/leweher** ‘Mensch mit Hängelippen; dudakları sarkık ve kalın olan kişi’
can ‘Leben, Seele; can’ + **weşiye** ‘Wohlsein; sağlık’ → **canweşiye** ‘Gesundheit; can sağlığı’
dest ‘Hand; el’ + **arê** ‘Mühle; değirmen’ → **destarê/dıstari** ‘Handmühle; el değirmeni’
sere ‘Kopf; baş, kafa’ + **dec** ‘Schmerz; ağrı’ → **seredec** ‘Kopfschmerzen; baş ağrısı’
ser ‘über, Haupt; baş, üst’ + **mian** ‘die Mitte; orta, merkez’ → **sermian** ‘Oberhaupt ; yönetici, reis’
ser ‘über, Haupt; baş, üst’ + **pale** ‘Feldarbeiter; ırgat’ → **serpale**⁴ ‘Anführer der Feldarbeiter; ırgat başı’
ser ‘über, Haupt; baş, üst’ + **govende** ‘Rundtanz; halay’ → **sergovend** ‘Anführer beim Rundtanz; halay başı’
ser ‘über, Haupt; baş, üst’ + **berıye** ‘(?) götüren; (An)führer’ → **serberıye**⁵ ‘Anführer beim Rundtanz; halay başı’
ser ‘über, Haupt; baş, üst’ + **ber** ‘Tür; kapı’ → **serber** ‘obere Türkante; eşiğin karşısına düşen üst kısım’
ğzale⁶ ‘glimmende Asche; köz’ + **boe** ‘Geruch; koku’ → **ğzalböe** ‘Geruch brennender Haare; yanık saçın kokusu’
live ‘Lammwolle; kuzunun yünü’ + **boe** ‘Geruch; koku’ → **livböe** ‘Geruch brennender Wolle oder Stoff, Kleidung; yanık yün ve elbise kokusu’
sole ‘Salz; tuz’ + **sale** ‘oben und unten abgeflachter kleiner Stein; yassı, ince ve düz olan küçük taş’ → **solesale/solel-sane** ‘Stein auf dem der Salz für die Schafe und Ziegen gestreut wird; koyu ve kuzuların için ütüne tuz serpilen taş’
dest ‘Hand; el’ + **nımac** ‘Gebetsübung; namaz’ → **destnımac/destmac** ‘rituelle Waschung bzw. Reinigung; abdest’
gude ‘topak, dürüm; Ballen(Teig)’ + **vewre**⁷ ‘Schnee; kar’ → **gudvewre** ‘Schneeball; kar topu’
qatır ‘Maultier; katır’ + **leyr** ‘junges Tier; hayvan yavrusu’ → **qatırleyr**⁸ ‘ junges Maultier; yavru katır’
tire ‘Pfeil, Nudelholz; ok, oklava’ + **roc** ‘Sonne; güneş’ → **tirice/tirêji** ‘Sonnenstrahl; güneş ısı’
tire ‘Pfeil, Nudelholz; ok, oklava’ + **mar** ‘Schlange; yılan’ → **tiremare** ‘aalartiges Tier; yılanbalığına benzeyen bir hayvan türü’
tire ‘Pfeil, Nudelholz; ok, oklava’ + **keman/kevan** ‘Bogen(Waffe); yay’ → **tirkeman** ‘Pfeil u Bogen; ok ve yay’
vêre ‘Bauch’ + **her** ‘Esel’ → **vêreher** ‘Vielfraß; obur’

1.1.2. name + modusê waştene (koka subjontifi) → name

mal ‘Eigentum; varlık’ + **wer** ‘modusê ›werden‹ê waştene (essen; yemek) → **malwer** ‘Ausnutzer, Plünderer; sömürücü, yağmacı’
goni ‘Blut; kan’ + **wer** ‘modusê ›werden‹ê waştene (essen; yemek) → **goniwer** ‘grausamen Menschen; hunhar, kaniçici’
derd ‘Sorge; dert’ + **wer** ‘modusê ›werden‹ê waştene (essen; yemek) → **derdwer** ‘Trübsal und Leid durchmachende Person; çilekeş’
lekaş ‘gebrauchte Schuhe; eski ayakkabı’ + **wer** ‘modusê ›werden‹ê waştene (essen; yemek fiilinin subjontif kökeni) → **lekaşwer** ‘Person, die sich mit Gerümpel ausgibt bzw. damit auskommt; eski püskü eşyalarla geçimini sağlayan kişi’
qab ‘Gefäß, Schüssel; kap’ + **lis/lês** ‘modusê ›listen‹ê waştene (lecken; yalamak) → **qablês**
kut¹⁰ ‘?’ + **xur/wer** ‘modusê ›werden‹ê waştene (essen; yemek) → **kutxur/kutwer** ‘?’
çê/kê ‘Haus; ev’ + **ker** ‘modusê ›kerden‹ê waştene (machen; yapmak) → **çêkere** ‘häuslich und tüchtige Hausfrau; evcimen ve hamarat ev kadını’
selef ‘Zinsen; faiz’ + **wer** ‘modusê ›werden‹ê waştene (essen; yemek) → **selefwer**¹¹ ‘(Zins-)Wucherer; tefeci’
merdim ‘Mensch; insan’ + **wer** ‘modusê ›werden‹ê waştene → **merdimwer**¹² ‘Kannibale; yamyam’
xêr ‘Wohltat; hayır’ + **xaz/waz** ‘modusê ›waştene‹ê waştene → **xêrwaz** ‘wohlwollende Person; iyiliksever’
a(ğ)we ‘Wasser; su’ + **şu** ‘modusê ›şüten‹ê waştene (waschen; yıkamak) → **awşu/avşo**¹³ ‘Abflußrinne; gider’
ser ‘über, Haupt; baş, üst’ + **şo/şu** ‘modusê ›şüten‹ê waştene (waschen; yıkamak)’ → **serşo/serşu** ‘das äußere Aussehen einer Person; insan sıfatı, dış görünümü’
fıraç ‘Geschirr; kap, bulaşık’ + **şo/şu** ‘modusê ›şüten‹ê waştene → **fıraçşo** ‘Geschirrtuch, bulaşık bezi’
a(ğ)we ‘Wasser; su’ + **bırr** ‘modusê ›birnaen‹ê waştene (schneiden; kesmek) → **awbırr** ‘Person die, obwohl jemand anders an der Reihe ist, heimlich (z.B. nachts), das Wasser für die Bewässerung des Ackers auf seinem Acker bzw. Feld umleitet; başkasının tarlasına akan arkı keserek, kedi tarlasına yönlendiren ve böylece tarlayı sulama sırasını ihlal eden kişi’
coe ‘Bewässerungskanal; ark’ + **bırr** ‘modusê ›birnaen‹ê waştene → **cobırr** siehe ‘awbırr; b. awbırr’
rae ‘Weg; yol’ + **ber** ‘modusê ›berden‹ê waştene (bringen; götürmek) → **raeber/rayber** ‘Religiöser Führer; rehber’
emir ‘Befehl; emir’ + **ber** ‘modusê ›berden‹ê waştene → **emirber** ‘Diener, Knecht; emir kulu’
bar ‘Last; yük’ + **ber/bır** ‘modusê ›berden‹ê waştene → **barbır** ‘Lastträger; eşya taşıyan hayvan, insan, makina’
ajne ‘Schwimmen; yüzme’ + **ber** ‘modusê ›berden‹ê waştene’ → **ajneber** ‘Schwimmer; yüzücü, yüzebilen’

hard/erd ‘Erde, Boden; yer’ + **lerz** ‘modusê ›lerzaenê waştene (beben; titremek) → **hardlerz** ‘Erdbeben; deprem’
gan ‘Leben, Leib; can’ + **gêr** ‘modusê ›gırotenê waştene (nehmen; almak)’ → **gangêr**¹⁴ ‘Todesengel; azrail, can alıcı’
sol ‘Schuh; ayakkabı’ + **derz** ‘modusê ›deštenê waştene (nähen; dikmek) → **solderz**¹⁵ ‘Schuhster; köşker’
do ‘Buttermilch; ayran’ + **birr** ‘modusê ›birmaeneê waştene → **dobirr**¹⁶ ‘Person, die all sein Vieh durch Verkauf oder Tod (z.B. aufgrund einer Krankheit) des Viehs verloren hat; tüm hayvanlarını satış veya hastalıktan dolayı kaybeden sahis’

1.1.3 name + koka waxtê veri → name

min ‘Pfahl; kazık’ + **kut** ‘koka waxtê veri ê kuyaene (schlagen; vurmak)’ → **minkut** ‘hammerartiges Instrumen zum versenken von Pfählen in den Boden; kazığı yere batırmak için gereken alet’

sir ‘Knoblauch; sarımsak’ + **kut** ‘koka waxtê veri ê kutene/kuyaene → **sirkut** ‘Instrument zum zerkleinern von Knoblauchknollen; sarımsak tokmağı’

1.1.4. name + sıfetê waxtqeseê waxtê veri (Partizip; ortaç) → name

zerre ‘das Innere; iç’ + **veti** ‘sıfetfêlê ›vetenê waxtê veri [rausholen; çıkarmak] → **zerreveti/zerrefeti** ‘ein knoblauchhaltiges Teigmahlg; babukko yemeğı’

çê/kê ‘Haus; ev’ + **vêşae/veşai** ‘sıfetfêlê waxtê ›vêşaenê veri (brennen; yanmak)’ → **çê vêşae!** ‘ein Ausruf, wörtlich: Haus abgebrannter; evi yanası!’

1.1.5. name + sıfet → name

ga ‘Ochse; öküz’ + **khuvi** ‘wild, ungezähmt; vahşi → **gakhuvi** ‘dem Büffel ähnelndes Wildtier; yabani öküz’

ber ‘Tür; kapı’ + **teng** ‘eng; dar’ → **berteng** ‘Türspalt; kapı aralığı’

serre ‘Jahr; sene’ + **newe** ‘neu; yeni’ → **sernewe**¹⁷ ‘Neujahr; yılbaşı’

dare ‘Baum; ağaç’ + **sıpê** ‘weiß; beyaz’ → **darsıpê** qewaxe ‘Pappel; kavak’

dare ‘Baum; ağaç’ + **sur** ‘rot; kırmızı’ → **darsur**¹⁸ ‘Eine rote Baumsorte; bir kırmızı ağaçtürü’

1.2.1. sıfet + name → name

nême ‘halb; yarım’ + **şewe** ‘Nacht; gece’ → **nêmeşewe** ‘Mitternacht; gece yarısı’

nim/nêm ‘halb; yarım’ + **roj** ‘Sonne; güneş’ → **nimroj**²⁰ ‘Mittag; öğleyin’

newe ‘neu; yeni’ + **çê** ‘Haus; ev’ → **neweçê** ‘(Nach der Heirat) ein neues Haus beziehendes Ehepaar; evlenip, ayrı eve taşınan çift’

sıpê ‘weiß; beyaz’ + **dare** ‘Baum; ağaç’ → **sıpêdar**²¹ ‘Eine Baumsorte; beyaz bir ağaç türü, kavakdireğı’

kemi²² ‘fehlend, dürtig; eksik’ + **fersend** ‘Gelegenheit; fırsat’ → **kemfersend** ‘Ausnutzer, Bauernfänger; çıkarıcı, fırsatçı’

kemi ‘fehlend, dürtig; eksik’ + **aqıl** ‘Verstand; akıl’ → **kemaqıl** ‘Dummkopf; aptal’

çılqe²³ ‘wässrig, unreif; sulu, ham’ + **mast** ‘Joghurt; yoğurt’ → **çılqemast** ‘wässriger Jogurt; sulu ayran’

pil ‘groß; büyük’ + **tham** ‘Geschmack; tad’ → **piltham**²⁴ ‘eine schmackhafte Pflanzensorte; hoş tadı olan bir bitki türü’

1.2.2. sıfet + sıfetê waxtqeseê waxtê veri → name

cêra ‘geteilt; bölünmüş’ + **kewte** ‘sıfetfêlê ›kewtenê waxtê veri (fallen; düşmek) → **cêrakewte** ‘Tollpasch; hantal, sakar’

kemi ‘fehlend, dürtig; eksik’ + **zanae** ‘sıfetfêlê ›zanaenê waxtê veri (wissen; bilmek)’ → **kemzanae**²⁵ ‘Laie, unwissender; az bilen kişi, cahil’

newe ‘neu; yeni’ + **kerde** ‘sıfetfêlê ›kerdenê waxtê veri (tun, machen; yapmak) → **newekerde**²⁶ ‘Person, die neu bekleidet wurde; kendisine yeni giysi giydirilmiş olan’

1.2.3. sıfet + sıfet → name

ğedar ‘Tyrann; gaddar’ + **nêweş** ‘krank; hasta’ → **ğedarnêweş** ‘sehr kranke Person; çok hasta olan sahis’

neri ‘männlich; eril’ + **mae** ‘weiblich; dişil’ → **nerima**²⁷ ‘Homosexueller; eşcinsel’

heçel ‘launisch, mürrisch; uyumsuz, geçimsiz’ + **pil** ‘groß; büyük’ → **heçe(l)pil** ‘jähzornig; asabi, çabuk sinirlenen’

1.2.4. sıfet + modusê waştene (subjontif) → name

heram ‘rituell verboten; haram’ + **wer** ‘modusê ›werdenê waştene’ → **heramwer** ‘Schuft, Schurke; haramzade’

1.3.1. zerf + name → name

ver ‘vorne; ön’ + **dest** ‘Hand; el’ → **verdest** ‘Diener bzw. finanz. und sozial von Anderen abhängig; ekonomik açıdan başkasına bağımlı olan kimse, hizmetçi’

ver ‘vorne; ön, ileri’ + **zewac** ‘Heirat; evlilik’ → **verzewac** ‘Heiratsfähiger; evlilik çağında olan’

ver ‘vorne; ön’ + **fek** ‘Mund; ağız’ → **verfek** ‘Stellvertreter, Vormund; temsilci’

ver ‘vorne; ön’ + **fek** ‘Mund; ağız’ → **berfeke/verfeke** ‘Jenes Tuch, welches beim Toten um Kiefer und Kopf gebunden wird, damit der Mund geschlossen bleibt; ölürlen çeneyi bağlamak için kullanılan bez’

ver ‘vorne; ön’ + **pers** ‘Frage; soru’ → **verpers**²⁸ ‘Antwort; yanıt’

pêş ‘vorne; ön’ + **kar** ‘Arbeit; iş’ → **pêşkar** ‘gewandte, tüchtige Person; çalışkan ve hamarat olan sahiş’

bin ‘unten; aşağıda’ + **dest** ‘Hand; el’ → **bindest** ‘undrückte Person; el altında, baskı altında olan’

ver ‘vorne; ön’ + **usar** ‘Frühling; bahar’ → **verusar/vereusar** ‘die Zeit vorm Frühling; bahar öncesi’

ver ‘vorne; ön’ + **paiz** ‘Herbst; güz’ → **verpaiz/verepaiz** ‘die Zeit vorm Herbst; sonbahardan önceki zaman dilimi’

ser ‘oben; yukarı, üst’ + **bar** ‘Last; yük’ → **serbar** ‘die zusätzliche Last eines Lastenträgers, die auf die eigentliche Last gelegt wird; hayvan ya da insanın mevcut yükün üstüne gelen ek yük’

ser ‘oben; yukarı, üst’ + **cile** ‘Bett bzw. Kleidung; yatak, elbise’ → **sercile** ‘Stoffstück unter dem Sattel; semerin altına konulan örtü’

ver ‘vorne; ön’ + **roc** ‘Tag, Sonne; gün, güneş’ → (gulê) **verroc**²⁹ ‘Sonnenblume; ayçiçeği’

1.3.2. zerf + modusê waştene → name

pey ‘hinten; arka, geri’ + **birr** ‘modusê ›birmaeneê waştene’ → **peybirr** ‘Klatschbase; dedikoducu’

1.4. hurendnameo racêrae + name → name

xo ‘selbst; kendi’ + **qewm / qom** ‘Volk, Volksstamm; kavim’ → **xoqewm** ‘gesellig ;insanına, canayakın’

1.5. amare + name → name

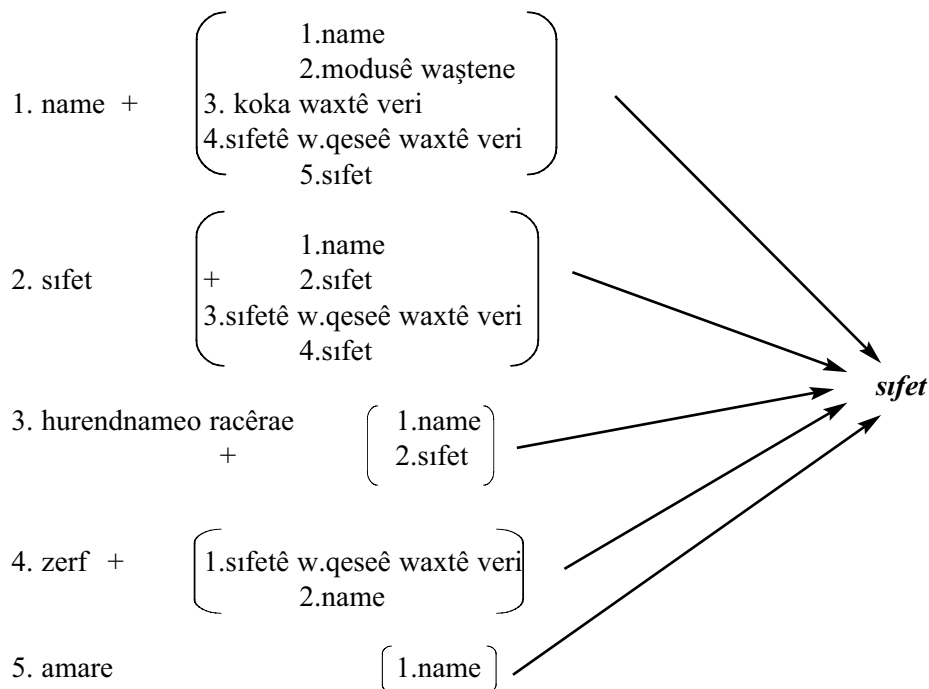
çar ‘vier; dört’ + **pa** ‘Fuß; ayak’ → **çarpa** ‘Vierfüßler; dörtayak’

çar ‘vier; dört’ + **fek** ‘Mund; ağız’ → **çarfeke** ‘Krebs (zool.), yengeç’

dı ‘zwei; iki’ + **şeme** ‘Samstag; cumartesi’ → **dışeme** ‘Montag; pazartesi’

dı ‘zwei; iki’ + **lete** ‘Stück; parça’ → **dileti** ‘Zwilling; ikiz’

2. Netica qeseê pêrabesti: sıfet

2.1.1 name + name → sıfet

rü ‘Gesicht; yüz’ + **huyaiş** ‘Lache; gülme’ → **rühuyaiş** ‘lächelnd, freundlich; gülyüzlü’
sere ‘Kopf; baş’ + **waxt** ‘Zeit’ → **serewaxt** ‘wach, schlau; uyanık, zeki’
dest ‘Hand; el’ + **lape** ‘Handfläche; el içi’ → **destlap** ‘fleißig, eifrig; çalışkan, hamarat’
por ‘Haare; saç’ + **gilgil** ‘Mais Korn; mısır tanesi’ → **porgilgil** ‘Person mit grauen Haaren; saçları ağarmış kişi’

2.1.2. name + modusê waştene → sıfet

dare ‘Baum; ağaç’ + **best** ‘modusê ›bestenê waştene (befestigen; bağlanmak)’ → **dar(e)best**³⁰ ‘befestigt; bağlı’
linge ‘Bein; ayak’ + **best** ‘modusê ›bestenê waştene (binden; bağlanmak)’ → **lingebest** ‘an einem Ort gebunden sein; bir yerden ayrılamama durumu’
xêr ‘Wohltat, gut Tat; sevap, hayır’ + **waz** ‘modusê ›waštenê waştene’ → **xêrwaz** ‘wohllollend; iyiliksever’

2.1.3. name + koka waxtê veri → sıfet

sere ‘Kopf; baş, kafa’ + **werd** ‘koka ›werdenê waxtê veri (essen; yemek)’ → **serewerd**³¹ ‘verdammt; kahrolası’

2.1.4. name + sıfettêl → sıfet

kel ‘Siedepunkt; kaynama noktası’ + **dai** ‘sıfettêlê ›daenê waxtê veri (geben; vermek)’ → **keldai** ‘gekocht; kaynatılmış’
qudim ‘Kraft, Stärke; güç, erek’ + **şikiyae** ‘sıfettêlê ›şikiyaenê waxtê veri (brechen; kırılmak)’ → **qudimşikiyae / qudimşikiyai** ‘kraftlos; güçsüz’
heş ‘Bewußtsein, Verstand; şuur, akıl’ + **kewte** ‘sıfettêlê ›kewtenê waxtê veri (hineingehen; girmek)’ → **heşkewte**³² ‘zweckmäßig, logisch; akla yatkın’

2.1.5. name + sıfet → sıfet

dest ‘Hand; el’ + **vıla** ‘verteilt; dağıtık’ → **destvıla** ‘großzügige Person; eliaçık, cömert kişi’
fam ‘Verstand; akıl’ + **kor** ‘blind; kör’ → **famkor** ‘verständnislos; anlayışsız’
rü/ri ‘Gesicht; yüz’ + **sia** ‘schwarz; kara’ → **rüsia** ‘würdelos, mit Schande bedeckt; rezil, yüzü kara’
çım ‘Auge; göz’ + **teng** ‘eng; dar’ → **çımteng/çimeteng** ‘neidisch, geizig; cimri, kıskanç’
çım ‘Auge; göz’ + **sur** ‘rot; kırmızı’ → **çımsur/çimesur** ‘egoistisch; bencil’
roce ‘Tag; gün’ + **sia** ‘schwarz; kara’ → **rocesia** ‘ünlücklich; vom Unglück verfolgt; bahtsız’
zerre ‘Innere; iç’ + **weş** ‘gut; hoş’ → **zerreweş** ‘mutlu, kalbi geniş; nett, glücklich’
dest ‘Hand; el’ + **teng** ‘eng; dar’ → **destteng/desteteng** ‘arm; in finanz. Enge; parasal olarak darda olan’
sere ‘Kopf; baş’ + **sia** ‘schwarz; kara’ → **seresia** ‘trauernd; yashı, yasta’
sere ‘Kopf; baş’ + **qot** ‘unbeckt; örtülmemiş’ → **sereqot** ‘unbedeckt (Kopf); başı açık, başı örtülmemiş’
can ‘Leben; can’ + **gıran** ‘schwer; ağır’ → **cangıran** ‘schwerfällig, träge; ağır canlı, eli ağır’
bar ‘Last; yük’ + **gıran** ‘schwer; ağır’ → **bargıran** ‘schwerfällig, träge; ağır canlı, eli ağır’
can ‘Leben; can’ + **şıvık/şıvık** ‘leicht; hafif’ → **canşıvık** ‘flink, beweglich; atik, çevik’
mobete ‘Unterhaltung; muhabbet’ + **weş** ‘gut, schön; iyi, güzel’ → **mobetweş** ‘unterhaltsam; muhabbetli’
qal ‘Wort, Erwähnung; söz, bahis’ + **zaf** ‘viel; çok’ → **qalzav/qalzaf**³³ ‘geschwätzig; geveze’
cewab ‘Antwort; cevap’ + **next** ‘bar (Geld); nakit’ → **cewabnext(ık)** ‘schlagfertig, hazırcevap’
nefs ‘Begierde; nefis, bedensel arzu’ + **pêt** ‘fest, stabil’ → **nefspêt** ‘seine Begierde und Gelüst bezähmen könnend; iradesine hakim olma durumu’
nefs ‘Begierde; nefis’ + **sıst** ‘locker, lose; gevşek’ → **nefssıst/nefstenık** ‘seine Begierde und Gelüste nicht bezähmen könnend; nefesine düşkün olma durumu, pisboğaz’
pize ‘Magen; mide’ + **pil** ‘groß; büyük’ → **pizepil** ‘gefräßig; obur’

2.2.1. sıfet + name → sıfet

kemi ‘fehlend, eksik’ + **fersend** ‘Gelegenheit; fırsat’ → **kemfersend** ‘ausnützerisch, betrügerisch; çıkarıcı, dolandırıcı’
kemi ‘fehlend, eksik’ + **aqıl** ‘Verstand’ → **kemaqıl** ‘dumm; aptal, bön’
pêş ‘vorne, ön’ + **kar** ‘Arbeit; iş’ → **pêşkar/pêşekar** ‘geschickt, tüchtig; çalışkan, becerikli’
bın ‘unten; alt’ + **dest** ‘Hand; el’ → **bındest** ‘unterdrückt; el altında, ezilme, egemenlik altında olma durumu’
ver ‘vorne; ön, ileri’ + **zewac** ‘Heirat; evlilik’ → **verzewac** ‘Heiratsfähiger; evlilik çağında olan’

2.2.2. sıfet + sıfet → sıfet

ğedar ‘tyrannisch; gaddar’ + **nêweş** ‘krank; hasta’ → **ğedarnêweş** ‘bitterkrank; feci hasta’
serd ‘kalt; soğuk’ + **germ** ‘warm; sıcak’ → **serdgerm**³⁴/**silgerm** ‘lauwarm; ılık’
(siehe auch: 1.2.3. de ki qayt bikerê; 1.2.3’e de bakınız)

2.2.3. sıfet + sıfetfêl → sıfet

kemi ‘fehlend, dürrftig; eksik’ + **zanae** ‘sıfetfêlê ›zanaenê waxtê veri (wissen; bilmek)’ → **kemzanae**²⁵ ‘Laie, unwissender; az bilen kişi, cahil’
perre ‘Blatt; Flügel’ + **şikite** ‘sıfetfêlê ›şikitenê waxtê veri (brechen; kırmak)’ → **perrşikite/perrşikiyae** ‘hoffnungslos; umutsuz, kanadı kırık’
(siehe auch: 1.2.2. de ki qayt bikerê; 1.2.2’e de bakınız)

2.2.4. sıfet + zerf → sıfet

kemi ‘fehlend, dürrftig; eksik’ + **ver** ‘vorne; ön’ → **kemver** ‘eng; dar’

2.3.1. hurendnameo racêrae + name → sıfet

xo ‘selbst; kendi’ + **qewm** ‘Volk, Sippschaft; kavim, halk’ → **xoqewm** ‘sein Volk bzw. Gemeinde liebend; kendi halk veya topluluğunu seven’

2.3.2. hurendnameo racêrae (Reflexivpronomen dönüştürücü zamir) + zerf → sıfet

xo ‘selbst; kendi’ + **ser** ‘oben; oben’ → **xoser** ‘unabhängig, gut geflegt; bağımsız, bakımlı’

2.4.1. zerf + sıfetê w.qeseê waxtê veri → sıfet

ser ‘oben; yukarı’ + **kewte/kewti** ‘sıfetfêlê ›kewtenê waxtê veri (fallen [fig.], düşmek [mec.])’ → **serkewte** ‘1. erfolgreich 2. außerdem; 1. başarılı 2. dışında, gayrı’

2.4.2. zerf + name → sıfet

ver ‘vorne; ön’ + **dest** ‘Hand; el’ → **verdest** ‘finanz. und sozial von Anderen abhängig; ekonomik ve sosyal açıdan başkasının eline bakma, başkasından bağımlı olma durumu’
(siehe auch: 2.2.1. de ki qayt bikerê; 2.2.1.’e de bakınız)

2.5.1. amare + name → sıfet

dı ‘zwei; iki’ + **can/gan** ‘Leben, Leib, Seele; can’ → **dıcanı/dıgani** ‘schwanger; hamile’

notê binêni

¹ **name** (Alm. Substantiv; Tr. ad)

modusê/babetê waştene (Alm. Konjunktiv; Tr. isteme kipi)

waxtê nıqay (Alm. Präsens; Tr. şimdiki zaman)

waxtê veri (Alm. Präteritum; Tr. geçmiş zaman)

sıfetê waxtqeseê waxtê veri (Alm. Partizip Perfekt; Tr. geçmiş zaman orta-cı)

sıfet (Alm. Adjektiv; Tr. sıfat / önad)

zerf (Alm. Adverb; Tr. belirteç)

hurendnameo racêraê (Alm. Reflexivpronomen; Tr. dönüştürücü adıl)

amare (Alm. Numeral; Tr. sayı adı)

² Nia de Malmisanij: Zazaca - Türkçe Sözlük, Deng Yayınları, 1992.

³ Fekê cori de leteo zafêr çêber yaki çêver vanê.

⁴ Nia de: Malmisanij

⁵ Beriwane, awa ke her kesi ra raveri şona

beriyê, zafêri malê xo en zêdêro u pê astore şona.

⁶ Çımo corên.

⁷ Fekê cori de vewre ra vare ya ki vore vanê.

⁸ Çımeo corên.

⁹ Paul, Ludwig: Zazaki, Wiesbaden, Reichert Verlag Wiesbaden, 1998, S. 316.

¹⁰ Nono ke kasika tendure ra zeleqiyae nêmend u gına wele ra.

¹¹ Çımeo corên.

¹² Çımeo corên.

¹³ Beno ke no qesê şuştma (şütene)

Kurmanci/Kirdaski bêro. Koka waxtê nıkê şuştmî, şo-o

¹⁴ Nia de: Malmisanij.

¹⁵ Çımeo corên.

¹⁶ Kesanê nianêna nia ra, doê filan kesi burrio ki vanê, yane malê filan kesi çino ke, cıra do peyda bikero.

¹⁷ Nia de Malmisanij.

¹⁸ Na jü babetê de darana. Tholfê (thalê) na dare cıra kenê, benê rinê ra, kenê qayış u posta ra ke, wa nê pê huşk bê, yaki, zê meşke de, thamê posti wedariyo, postê bêtham bo.

²⁰ Çımeo corên.

²¹ Nia de: tarifê darsipiye

²² Seba kesanê xırab u nêyara, peao kemi ya ki keso kemi ki vanê.

²³ Vacime goştê vareka ra vanê, goşte vareka çılqo, nêwerino, ya ki seba mezgê phita vanê, mezgê phita çılqo, ağıwmo.

²⁴ No tar/vaş caê kaği ya ki bez de rewino, beno khewe.

²⁵ Nia de Malmisanij.

²⁶ Çımeo corên.

²⁷ Mı no qesê jü jüyê de hetê Pilemoriye ra heşna.

²⁸ Qeyseriye, Sarız de vacino.

²⁹ Nia de: “Derheqê Kirmancî de kombiyayî-şê şeşine”, Vate, Kovara kulturî, amor 9, payîz ‘99, Stockholm, p. 9.

³⁰ Vacime, xeyma vıraştiye ra vanê, xeyma dar(e)beste.

³¹ Nia de: Malmisanij.

³² Nia de: Malmisanij.

³³ Çımeo corên.

³⁴ Çımeo corên.

³⁵ Çımeo corên.